

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/160/2018
Identifikačné číslo spisu:	2508899713
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:2508899713.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Mesto Piešťany, so sídlom v Piešťanoch, Nám. SNP 3, IČO: 00 612 031, proti žalovaným 1/ C. bývajúcemu v D., 2/ G. bývajúcej v D., 3/ G. bývajúcemu v D. a 4/ L., bývajúcej v D., spoločne zastúpení advokátkou JUDr. Janou Dominovou Briškovou, so sídlom v Piešťanoch, Štefánikova 6453/2C, o určenie vlastníctva a iné, vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 4 C 155/2008, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 19. apríla 2017 sp. zn. 23 Co 17/2016, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Trnave z 19. apríla 2017 sp. zn. 23 Co 17/2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

II. Žalovaní 1/ až 4/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. septembra 2015 č. k. 4 C 155/2008-1314 I. určil, že vlastníkom nehnuteľností v kat. úz. D. zapísaných v LV č. XXXX. pre obec a kat. úz. D., vedeného Okresným úradom v Piešťanoch, katastrálnym odborom, pred ZMVM pôvodne označených ako parc. č. XXXX/X, po ZMVM ako parc. č. XXXX zastavaná plocha a nádvoria o výmere 178 m² a na nej sa nachádzajúceho domu súp. č. XXXX, je žalobca v celosti, II. žalobcovi uložil povinnosť vrátiť žalovaným 1/, 2/ v celosti plnenie - kúpnu cenu za nehnuteľnosti podľa Kúpnej zmluvy č. X/XXXX. zo dňa 4. septembra 1992, registrovanej na Štátnom notárstve pod č. Reg. A. dňa 11. septembra 1992, vo výške 18 113,59 eura, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Dospel k záveru, že pre rozhodnutie vo veci samej bolo potrebné ustáliť, či spoločnosť DOSPRA, a.s. mala alebo nemala právnu subjektivitu, a to aj v čase, keď uzatvorila ako predávajúci KZ č. X/XXXX so žalovanými 1/, 2/ ako kupujúcimi. Vychádzal z ustanovení § 18 ods. 1, 2 písm. a/ Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 19 ods. 2 OZ, tiež z § 57 ods. 1 a 3 veta prvá Obchodného zákonníka (ďalej len „Obch. Zák.“) ako aj § 27 ods. 1 a 2 Obch. Zák. v znení účinnom do 27.12.1992, podľa ktorého obchodný register je verejný zoznam, do ktorého sa zapisujú zákonom ustanovené údaje týkajúce sa podnikateľov, prípadne iných osôb, o ktorých to ustanovuje osobitný zákon. Skutočnosti zapísané v obchodnom registri sú účinné voči každému odo dňa, ku ktorému sa zápis vykonal. Proti tomu, kto koná v dôvere v zápis do

obchodného registra, nemôže ten, koho sa zápis týka, namietat, že zápis nezodpovedá skutočnosti. Zo zakladateľskej listiny a.s. DOSPRA mal za preukázané, že túto založil žalobca, ktorý bol jej jediným akcionárom, pričom základné imanie bolo tvorené nepeňažným vkladom. Z výpisu z Obchodného registra (OR) mal za preukázané, že DOSPRA bola zapísaná v OR bývalého Obvodného súdu Bratislava I, s dňom vzniku 4. mája 1992, ktorým dňom mala mať právnu subjektivitu, a mala nadobudnúť spôsobilosť nadobúdať práva a povinnosti (§ 19a OZ). Ale bývalý Mestský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 20 Cob 507/93 zo dňa 6. decembra 1994 vo veci zápisu do obchodného registra DOSPRA, a.s. Piešťany, Školská 19 a zmeny zápisu v obchodnom registri na odvolanie Mestského prokurátora proti uzneseniam bývalého Obvodného súdu Bratislava I č. k. Sa 851/Z zo dňa 25. mája 1992 (t. j. uznesenie o prvozápise DOSPRY do OR) a Sa 851/Z zo dňa 18.5.1993 (t. j. uznesenie o povolení zápisu zmien v OR v časti štatutárnych orgánov, konania menom spoločnosti a dozornej rady DOSPRY), konajúci súd napadnuté uznesenia súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrhy zamietol, o.i. aj z dôvodu, že návrh na prvozápis nepodala oprávnená osoba, a predmetné uznesenie, adresované na DOSPRU, nebolo doručené DOSPRE, ale osobe, ktorá podala návrh, teda predmetné uznesenie ani nenadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 3 Cdo 65/97 zo dňa 30. januára 1998 zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 49 Co 187/96-70 zo dňa 10. septembra 1996, v ktorej veci predmetom základného konania (v konaní pred Okresným súdom v Trnave) bol návrh žalobcu (Mesta Piešťany) o neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorý smeroval voči žalovaným 1/ B., 2/ B. a 3/ voči spoločnosti DOSPRA. V odôvodnení rozsudku najvyšší súd ako súd dovolací dospel k právnomu záveru, že zamietnutím návrhu na zápis spoločnosti DOSPRA do OR rozhodnutím bývalého Mestského súdu v Bratislave (t. j. uznesením č. k. 20 Cob 507/93) došlo k tomu, že na spoločnosť DOSPRA, a.s. je treba hľadiť, akoby nebola nikdy vznikla. Uznesenie súdu, ktorým povolil zápis do obchodného registra spoločnosti DOSPRA, a.s., ktorý Obvodný súd Bratislava I povoliť nemal, nekonvalidoval nedostatky, pre ktorý zápis nemal byť povolený. Zrušenie zápisu má právne účinky od počiatku (ex tunc), a teda ani počas trvania jej zápisu v OR až do jeho zrušenia DOSPRA, a.s. nemala právnu subjektivitu a nemohla konať ako právny subjekt. Tiež v odôvodnení rozsudku vyslovil právny názor, že základnou procesnou podmienkou pri zápise akciovej spoločnosti do OR je podanie spôsobilého návrhu na zápis, a to nielen čo do obsahu (§ 175 ods. 1 a 3 Obch. Zák.), ale aby ho podal spôsobilý subjekt v zmysle § 175 ods. 2 Obch. Zák., keď hmotno-právne účinky a aj zápis do OR môže nastať len po podaní perfektného návrhu. V dôsledku konštitutívneho charakteru zápisu akciová spoločnosť vznikne aj s následkami pozitívneho princípu publicity, čo platí pri podaní perfektného návrhu. Podotkol, že otázku neplatnosti podaného návrhu na zápis DOSPRY, a.s. do OR už právoplatne rozhodol bývalý Mestský súd v Bratislave uznesením 20 Cob 507/93 zo dňa 6. decembra 1994, ktoré uznesenie je v zmysle § 159 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) pre všetky orgány záväzné. Poukázal tiež na § 38 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, podľa ktorého neplatný je právny úkon, pokiaľ ten, kto ho urobil, nemá spôsobilosť na právne úkony ako aj na § 39 OZ, podľa ktorého neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Vzhľadom na všetko vyššie uvedené, súd prvej inštancie uzavrel, že za daného stavu potom právny úkon - uzatvorenie KZ č. X/XXXX DOSPROU, a.s. ako predávajúcim a žalovanými 1/, 2/ ako kupujúcimi, na základe ktorej mali títo nadobudnúť vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam, je absolútne neplatný právny úkon, a teda predmetné nehnuteľnosti touto zmluvou nikdy nenadobudli. Keď následne žalovaní 1/, 2/ previedli predmetné nehnuteľnosti na žalovaných 3/, 4/, darovacou zmluvou, a títo boli na LV č. XXXX pre obec a kat. úz. Piešťany zapísaní ako vlastníci predmetných nehnuteľností, tak previedli na žalovaných 3/, 4/ viac práv, ako sami mali, a teda previedli na nich právo, ktoré sami z dôvodu absolútnej neplatnosti právneho úkonu - KZ č. X/XXXX., nemali. Súd prvej inštancie mal tiež za to, že žalobca osvedčil naliehavý právny záujem na určení, že je vlastníkom predmetných nehnuteľností, nakoľko bez tohto určenia by bolo jeho právne postavenie neisté, a teda nemal inú možnosť, ako sa domáhať takého určenia, aby mohol byť v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastníč predmetných nehnuteľností. Mal za nepochybne preukázané, že predmetné nehnuteľnosti boli vložené do nevzniknutej DOSPRY, a.s. ako nepeňažný vklad navrhovateľa na jej základné imanie, nakoľko však DOSPRA, a.s. nikdy nevznikla, nemohla ani nadobudnúť do vlastníctva predmetné nehnuteľnosti, a teda ani s nimi nemohla disponovať, a tieto zostali naďalej majetkom žalobcu, aj keď ten nebol zapísaný ako ich vlastníč v katastri nehnuteľností. K § 68a Obch. Zák., účinného od 1. januára 2002, súd prvej inštancie uviedol, že toto

ustanovenie sa týka už vzniknutej spoločnosti, a nie spoločnosti, ktorá ani nevznikla, a teda v predmetnej veci nie je aplikovateľné. Zároveň súd prvej inštancie rozhodol aj o povinnosti si vrátiť vzájomné plnenia.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaných 1/ až 4/ rozsudkom z 19. apríla 2017 sp. zn. 23 Co 17/2016 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd prebral súdom prvej inštancie zistený skutkový stav ako aj právny záver a v celom rozsahu sa s ním stotožnil. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil nasledovné. Z kúpnej zmluvy č. 4/1992 zo dňa 4. septembra 1992 bolo zistené, že ju uzavreli ako predávajúci DOSPRA, a.s., Školská 19, Piešťany, zastúpená N., predsedom predstavenstva, C., podpredsedom predstavenstva, a výkonným riaditeľom G. a na druhej strane kupujúci, žalovaní 1/, 2/, pričom jej predmetom bola kúpa nehnuteľností zapísaných v LV č. X strediska Geodézie v Piešťanoch ako parcela č. XXXX/X, kat. úz. D., zast. plocha o výmere 198 m², dom, súp. č. XXXX, ktoré žalovaní 1/, 2/ nadobudli do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Nehnuteľnosti boli nadobudnuté za kúpnu cenu 545 690,- Kčs. Uvedenú kúpnu zmluvu registrovalo Štátne notárstvo v Trnave dňa 11. septembra 1992 pod č. k. R I 2379/92. Z listu vlastníctva č. XXXX vyplýva, že žalovaní 3/, 4/ sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností pozemku parc. č. XXXX, zast. plocha o výmere 178 m² a domu súp. č. XXXX, v katastrálnom území D., každý z nich v rozsahu 1/2-ice, titulom darovacej zmluvy zo dňa 27. marca 2003, keď tieto im darovali ich rodičia žalovaní 1/, 2/. Zo zakladateľskej listiny a.s. DOSPRA súd zistil, že túto založil žalobca, ktorý bol jej jediným akcionárom, pričom táto je verejnoprospešnou organizáciou, ktorej podnikateľské aktivity smerujú na vlastnú prevádzku a investorskú činnosť. Základné imanie bolo tvorené nepeňažným vkladom, do ktorého bol zahrnutý aj obytný dom súp. č. XXXX na L. ul. na parc. č. XXXX/X a tiež parc. č. XXXX/X zast. plocha o výmere 198 m², teda sporné nehnuteľnosti. Z uznesenia Mestského zastupiteľstva č. 27/1992 Mesta Piešťany súd zistil, že týmto uznesením došlo k schváleniu transformácie štátneho podniku Bytové hospodárstvo Piešťany na DOSPRA a.s. so sídlom Piešťany so 100%-nou účasťou Mesta Piešťany. Z výpisu z OR bolo zistené, že DOSPRA, a.s. bola zapísaná v OR bývalého Obvodného súdu Bratislava I s dňom vzniku 4. mája 1992. V Obchodnom registri uvedeného súdu v odd. Sa vo vložke č. 851/Z bolo povolené vykonanie zápisu DOSPRA a.s., IČO: 31414028, so sídlom Školská ul. č. 19 v Piešťanoch. Dňom 4. mája 1992 tak mala nadobudnúť právnu subjektivitu, ako aj spôsobilosť nadobúdať práva a povinnosti. Na základe uznesenia Mestského súdu v Bratislave sp. zn. 20 Cob 507/93 zo dňa 6. decembra 1994 súd zistil, že došlo k zmene uznesenia Obvodného súdu Bratislava I. č. k. Sa 851/Z zo dňa 25. mája 1992, ktorým bol povolený zápis do obchodného registra spoločnosti DOSPRA a.s. a taktiež k zrušeniu uznesenia Obvodného súdu Bratislava I č. k. Sa 851/Z zo dňa 18. mája 1993, ktorým bola povolená zmena v časti štatutárnych zástupcov, konania menom spoločnosti a dozornej rady. Odvolanie v danej veci podal mestský prokurátor, ktorý vstúpil do konania podľa § 35 OSP dňa 19. septembra 1993, poukazujúc na procesno-právne a hmotno-právne pochybenia Obvodného súdu Bratislava I. Mestský súd Bratislava ako odvolací súd vytkol registrovému súdu, že nepostupoval v súlade s § 175 ods. 2 zák. č. 513/1991 Zb. Obch. zák. a to, že ak návrh na zápis do obchodného registra podáva predstavenstvo, podpisujú ho všetci členovia predstavenstva. Z dôvodu, že C. nebola splnomocnená na podanie návrhu členmi predstavenstva, nebola osobou oprávnenou na podanie návrhu na zápis do obchodného registra, preto v zmysle § 220 ods. 1, 2 OSP odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že návrh na zápis do Obchodného registra zamietol. Z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 65/97 zo dňa 30. januára 1998 odvolací súd zistil, že týmto došlo k zrušeniu rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 49 Co 187/96-70 zo dňa 10. septembra 1996. Predmetom základného konania v konaní pred Okresným súdom v Trnave bol návrh žalobcu (Mesta Piešťany) o neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorý smeroval voči žalovaným 1/ B., 2/ B. a 3/ voči spoločnosti DOSPRA a.s. Piešťany. V odôvodnení svojho rozhodnutia Najvyšší súd ako súd dovolací dospel k záveru, že zamietnutie návrhu na zápis spoločnosti DOSPRA a.s. do obchodného registra rozhodnutím Mestského súdu v Bratislave - uznesením č. k. 20 Cob 507/93 došlo k tomu, že na uvedenú spoločnosť je treba hľadiť akoby nebola nikdy vznikla. Uznesenie súdu, ktorým povolil zápis do obchodného registra spoločnosti DOSPRA a.s., ktorý Obvodný súd Bratislava I povoliť nemal, nekonvaliduje nedostatky, pre ktorý zápis nemal byť povolený, a teda zrušenie zápisu má právne účinky od počiatku (ex tunc). Mylný bol názor, že akciová spoločnosť DOSPRA, a.s. počas trvania zápisu v obchodnom registri až do jeho zrušenia mala právnu subjektivitu a mohla konať ako právny subjekt, keď zrušenie zápisu malo účinky

od počiatku. Rozhodnutie o registrácii zmluvy bývalým štátnym notárstvom nič nemení na tom, že zmluva č. X/XXXX zo dňa 4. septembra 1992 bola absolútne neplatná. Odvolací súd sa celkom stotožnil so súdom prvej inštancie aj v otázke existencie naliehavého právneho záujmu. Dodal, že vo všeobecnosti treba vychádzať z toho, že naliehavý právny záujem na určovacej žalobe je vtedy, ak je tu daný aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia, a ktorý nemožno inými právnymi prostriedkami odstrániť, pričom nie je dôležité, ako táto neistota vznikla. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie tých pomerov (vzťahov), ktoré sú ohrozené neistotou a teda predstavujú nebezpečenstvo budúceho porušenia právnych povinností iným subjektom. Určovacia žaloba je spravidla vždy prípustná vo vzťahu k nehnuteľnostiam z dôvodu, že rozsudok vyhovujúci žalobe môže byť jedným z predpokladov na vykonanie obnovy vlastníckeho práva pôvodného darcu, ak došlo k porušeniu jeho vlastníckeho práva z dôvodu absolútne neplatného právneho úkonu. (rozsudok NS SR sp. zn. 5 Cdo 36/1999). Odvolací súd bol názoru, že na prejednávanej vec nemožno aplikovať Nález I. ÚS 549/2015 zo 16. marca 2016, nakoľko v okolnostiach právnej veci, ktorá je uvádzaná v tomto Náleze, bolo posudzované nadobúdanie vlastníctva od subjektu, ktorý bol v čase prevodu vlastníkom. Vychádzajúc však zo záverov súdu rešpektujúc v zmysle uznesenia Mestského súdu v Bratislave pod sp. zn. 20 Cob 507/93, že v prejednávanej veci bol ako predávajúci subjekt - DOSPRA a.s., ktorý právnou subjektivitu nemal, nevznikol, nemožno o vlastníkovi a ani o nevlastníkovi hovoriť. Kúpnu zmluvu uzatvoril subjekt bez právnej subjektivity a tak bola absolútne neplatným právnym úkonom. Toto tvrdenie podporil odvolací súd aj záverom ÚS SR v Náleze I. ÚS 50/2010 zo dňa 10. februára 2010, podľa ktorého, ak bol správou katastra povolený vklad vlastníckeho práva na základe absolútne neplatnej zmluvy, je teda reálne daný len modus, avšak jasne chýba titul, teda platne uzavretá zmluva. Na základe absolútne neplatného právneho úkonu takto nemôže dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, a teda nemožno uvažovať o ochrane vlastníckeho práva hoc i dobromyseľného nadobúdateľa. Rovnako tak nie je možné za uvedeného stavu uprednostniť požiadavku právnej istoty a ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere pred zásadou, podľa ktorej nikto nemôže na iného previesť viac práva ako má sám.

3. Rozsudok odvolacieho súdu napadli žalovaní 1/ až 4/ dovolaním, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ako aj z § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. Pomerne počtom strán (27) rozsiahle dovolanie je rozdelené do 8 častí.

3.1. V časti I. dovolatelia napádajú nedostatky odôvodnenia a rozoberajú jeho jednotlivé odseky a polemizujú s ich obsahom, právnym posúdením, ako napríklad k odseku 16 rozsudku odvolacieho súdu nesúhlasia s existenciou naliehavého právneho záujmu, k odseku 19 rozsudku, týkajúceho sa názoru na platnosť zápisu Dospra, a.s. v obchodnom registri, k odseku 19, týkajúceho sa s nevysporiadaním námietok žalovaných ohľadne naliehavého právneho záujmu, k odseku 29 rozsudku, týkajúceho sa nesprávneho poukázania súdu na to, že žalovaný 1/ mal údajne poznať predmet podnikania Dospra, a.s., nezrozumiteľnosti odôvodnenia rozsudku, k odseku 30, kde nesúhlasí so záverom odvolacieho súdu na to, či je alebo nie je možné aplikovať nález I. ÚS 549/2015 zo 16. marca 2016, pričom sa opäť zaoberá jednotlivými odsekmi tohto nálezu, týkajúceho sa nadobúdania vlastníctva, ďalej k odseku 31 rozsudku, kde vyhodnocujú dovolatelia nesprávnosť opierania sa odvolacieho súdu o nález I. ÚS 50/2010 z 10. februára 2010.

3.2. V časti II. dovolania uvádzajú dovolací dôvod § 420 písm. f/ CSP v súvislosti s viazanosťou súdu rozhodnutím o vzniku a zániku spoločnosti Dospra, a.s., ktorej argumentácií vyčíta súdu, že sa jej nevenoval. Poukazujú na nesprávny právny záver Najvyššieho súdu SR v jeho uznesení sp. zn. „3 Cdo 66/97“ z 30. januára 1998, ako aj na stanovisko obchodného kolégia NS SR sp. zn. Obpj 9/93 zo 4. februára 1994, týkajúceho sa účinnosti zápisu do obchodného registra a rozoberá zánik spoločnosti. Poukazuje na skutočnosť, že Mestský súd v Bratislave uznesením zo 6. decembra 1994 sp. zn. 20 Cob 507/93 nerozhodol o výmaze spoločnosti Dospra, a.s. z registra. V tejto časti si uplatňujú dovolacie dôvody podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. Poukazujú na rozhodnutia NS SR 1 Obo 25/2000 z 28. apríla 2000, 1 Obdo V 43/2007 z 20. augusta 2009, 3 Obo 280/2000 z 30. júla 2002, 1 Obdo V 101/2005.

3.3. V časti III. sumarizujú dôvody nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom, a to, že:

- neexistuje rozhodnutie súdu, na základe ktorého by bola spoločnosť Dospra, a.s. v súlade so zákonom a v súlade s uznesením Mestského súdu v Bratislave č. k. 20 Cob 507/93 zo dňa 6.12.1994 vymazaná z obchodného registra,
- rozhodnutiu súdu o výmaze spoločnosti Dospra, a.s. z obchodného registra malo predchádzať vydanie uznesenia súdu o zrušení spoločnosti Dospra, a.s. s likvidáciou, menovanie likvidátora a samotný priebeh likvidácie podľa §§ 70 až 75 Obch. zák.,
- obchodný register Okresného súdu Trnava vážne pochybil a konal v rozpore so zákonom, ak spoločnosť Dospra, a.s. niekedy v presne neurčenom čase (po 3.11.1997) bez náležitého súdneho rozhodnutia „odstránil“ z obchodného registra (použitie výrazu „vymazal“ nie je v tomto prípade z pohľadu právnej terminológie správne, nakoľko spoločnosti sa z obchodného registra vymazávajú v súlade so zákonom na základe súdnych rozhodnutí),
- v dôsledku uvedeného (aj vzhľadom na vyššie uvedený právny názor NS SR v konaní 1 Obdo V 101/2005) treba na právnu subjektivitu spoločnosti Dospra, a.s. hľadiť, ako keby k výmazu z obchodného registra vôbec nebolo došlo, a teda spoločnosť Dospra, a.s. je existujúca obchodná spoločnosť,
- spoločnosť Dospra, a.s. od podania žaloby o určenie vlastníctva v roku 1999 do dnešného dňa mala byť ako jeden zo žalovaných stranou súdneho konania, čím sa žalobca domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy medzi Dospra, a.s. a žalovanými v 1. a 2. rade, ako aj určenia svojho vlastníctva k nehnuteľnostiam, pretože spoločnosť Dospra, a.s. bola účastníkom danej zmluvy a nadobudla vlastníctvo nehnuteľností v čase po nadobudnutí vlastníctva žalobcom,
- prvoinštančný aj odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil stranám (spoločnosti Dospra, a.s. aj žalovaným 1/ až 4/, ktorí mohli v konaní zástupcom Dospra, a.s. kľásť otázky a navrhnúť, aby Dospra, a.s. predložila písomné doklady a informácie dôležité pre súdne konanie), aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku. Zhrnutím poukazujú na to, že je viacero judikátov Najvyššieho súdu SR, ktoré prezentujú značne odlišný právny názor oproti rozhodnutiu NS SR sp. zn. „3 Cdo 66/97“ spred takmer 20 rokov a tieto odlišné judikáty NS SR buď možno považovať už za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, alebo minimálne je splnené, že daná právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Žalovaní preto uplatňujú dovolací dôvod proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), ako aj z opatrnosti uplatňujú dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c/ Civilného sporového poriadku (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne). Žalovaní teda namietajú, že rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto záležitosti spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

3.4. V časti IV. sa dovolatelia venujú rozhodnutiu NS SR 2 Obo 312/2005 zo 17. mája 2006 a možnosti či nemožnosti postúpiť už postúpenú pohľadávku a vyhodnocujú tento názor uvedený v rozhodnutí v rozpore s názorom ÚS SR II. ÚS 159/07 z 11. decembra 2007.

3.5. V časti V. dovolatelia poukazujú na dobrú vieru žalovaných pri uzavieraní zmlúv o kúpe či darovaní a poukázali na názor ÚS SR v rozhodnutiach I. ÚS 549/2015 zo 16. marca 2016 a I. ÚS 151/2016 z 3. mája 2017, ako aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 6 Cdo 792/2015 z 18. augusta 2016, 3 Cdo 223/2016 z 26. januára 2017.

3.6. V časti VI. sa dovolatelia venujú otázke existencie alebo neexistencie naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva voči žalovaným 1/ až 4/ a poukazujú na rozsudky Najvyššieho súdu SR 5 Obo 4/2015 z 22. decembra 2016, 5 Cdo 548/2015 z 28. septembra 2016, 1 Cdo 311/2014 z 30. júna 2016 a 1 VCdo 1/2017 z 27. apríla 2017.

3.7. V časti VII. dovolatelia poukazujú na dobré mravy, keď konanie/postup žalobcu je vo výraznom rozpore s dobrými mravmi a prieči sa viacerým zásadám platným v právnom štáte. Rovnako sa odvolací súd nevenoval otázke publicity verejných registrov (obchodný register, kataster nehnuteľností) a konania

tretích osôb v dôvere v správnosť údajov zapísaných do týchto registrov a odvolací súd sa k týmto námietkam žalovaných nevyjadril. Nezaobranie sa týmito otázkami, ako aj chýbajúce odôvodnenie v tomto smere v rozsudkoch odvolacieho súdu aj súdu prvej inštancie, je zásadným procesným nedostatkom a nenaplnením náležitostí rozsudkov. Neposudzovanie nepoctivého konania žalobcu, nezaobranie sa otázkou publicity verejných registrov s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľov pred súdom prvej inštancie aj pred odvolacím súdom predstavuje dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP. Žalovaní opakovane poukazovali na to, že v prejednávanej veci treba hľadiť aj na ďalšie okolnosti, ktoré počas konania vyšli najavo, a to najmä na to: akú úlohu zohral žalobca v minulosti v kauze DOSPRA, a.s. (jediný zakladateľ spoločnosti), ako sa sám žalobca zaslúžil o súčasný stav, keď sa dovoľáva neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorú (ak vôbec nastala - s čím žalovaní nesúhlasia) spôsobil sám žalobca tým, že mal právne neúčinne založiť ako zakladateľ spoločnosť Dospira, a.s., ktorá bola niekoľko rokov zapísaná v obchodnom registri a okrem iného podľa zápisu v katastri nehnuteľností nadobudla viaceré nehnuteľnosti, z ktorých niektoré predávala tretím osobám, akým spôsobom ukončil žalobca ďalšie kauzy DOSPRA, a.s. (mimosúdne dohody -L., R., akceptovanie rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý zamietol žalobu žalobcu v kauze H.), že žalobca pokračuje v súdnych sporoch a odmieta mimosúdne rokovania iba vo vybraných prípadoch - okrem žalovaných tiež v prípade G. a spol., (kde G. ako advokát zastupoval do roku 2012 žalovaný v I. rade JUDr. Štefan Bartovic). Žalovaní v súvislosti s posunom judikatúry a odklonom od striktného pridržovania sa zásady *nemo plus iuris* s potrebou prihliadnutia na princíp všeobecnej spravodlivosti, ako aj s poukazom na akceptáciu zásady „*nemo turpitudinem suam allegare potest*“ (nikto nemôže mať prospech zo svojej vlastnej nepoctivosti) poukazujú na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 6 Cdo 157/2010 zo 14. septembra 2011, 3 Obo 24/2016 z 26. októbra 2016 a rozsudky krajských súdov.

3.8. V časti VIII. dovolatelia uviedli procesný dovolací návrh, ktorým žiadali, aby rozsudky oboch inštancií boli zrušené a vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobca navrhol dovolanie ako nedôvodné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana za splnenia podmienky jej zastúpenia a spisovania dovolania na to určenou osobou (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania, či sú splnené ďalšie predpoklady a podmienky prípustnosti dovolania a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. V danom prípade dovolatelia uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Rovnako si uplatnili dovolacie dôvody podľa § 421 ods. 1 písm. a/, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, a § 421 ods. 1 písm. c/, keď je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 1 a 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní, pričom v dôsledku viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní. Pokiaľ dovolateľ nevymedzil dovolacie dôvody spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam § 431 až § 435 CSP, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania. Okrem toho nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, je konkrétne označenie dovolacej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne. Len v takomto prípade dovolací súd má totiž možnosť posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo či v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Vo všeobecnosti treba považovať právne posúdenie za nesprávne, ak sa dovolací súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci nemožno vymedziť nesprávnym, či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciou, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav.

11. Pokiaľ dovolatelia vyvodzujú prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ CSP a namietajú, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený a arbitrárny a odôvodnenia rozhodnutí oboch inštancií sú nepreskúmateľné, zmätočné a nesprávne, dovolací súd uvádza nasledovné.

12. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

13. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno iba v prípadoch výslovne ustanovených zákonom napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je tretou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

14. Dovolací súd konštatuje, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces.

15. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) vo svojom uznesení z 23. júna 2004, sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“) je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“.

16. Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu sa v odôvodnení svojho rozhodnutia súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia súdu musí byť

zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v konaní.

17. Z hľadiska práv strany konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru EŠLP. Z ustálenej judikatúry EŠLP vyplýva, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, (napríklad rozsudok vo veci *García Ruiz* proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I), podľa ktorej rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci (napr. rozsudok *Georgiadis* proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok *Higgins a ďalší* proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I), tiež *Van de Hurk v. Holandsko*, sťažnosť č. 16034/90, rozsudok z 19. apríla 1994, *Ruiz Torija c. Španielsko*, sťažnosť č. 18390/91, rozsudok z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s.12, § 29, *Hiro Balani c. Španielsko*, sťažnosť č. 18064/91, rozsudok z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B.

18. Judikatúra najvyššieho súdu sa už v zmysle platnej právnej úpravy do 30. júna 2016 ustálila v názore, že odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv strany konania, ktoré mu poskytuje Civilný sporový poriadok. O procesnú vadu ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane sporu procesné práva, keď majú strany v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv, napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy, vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, byť predvolaní na súdne pojednávanie, na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk a pod. Niet dôvodu, aby sa predmetná judikatúra dovolacieho súdu nemohla uplatňovať aj po 1. júli 2017, nakoľko jej podstatný význam je rovnako aktuálny.

19. K uvedenej námietke nepreskúmateľnosti (t. j. nedostatku v odôvodnení) rozhodnutí súdov nižšej inštancie, dovolací súd poukazuje aj na stanovisko, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku dňa 3. decembra 2015 a je publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Od tohto stanoviska dovolací súd nevidí dôvod sa odkloniť aj za účinnosti aktuálnej právnej úpravy v CSP (§ 420 písm. f/).

20. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP, a to napríklad vtedy, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k „nezákonnosti“.

21. Dovolací súd dospel k názoru, že v prejednávanej veci ide o prípad výnimočnosti uplatnenia druhej vety stanoviska občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015, zverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky R 2/2016, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá tzv. zmätočnosťnú vadu. Výnimka sa týka prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, o aký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri *Sutyazhnik* proti Rusku, č. 8269/02, rozsudok z 23. júla 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že napr. ak odôvodnenie rozhodnutia obsahuje výkladom neodstrániteľné rozpory, protirečivosti (*Ryabykh* proti Rusku, č. 52854/99 rozsudok

z 24. júla 2003).

22. Faktické a právne zdôvodnenie rozsudkov nižších súdov musia byť primerane obsiahle. Odvolací súd sa vysporiada ako s faktami, tak aj s právnou argumentáciou súdov nižších inštancií, rovnako ako s návrhmi predloženými od/dovolateľom. Odvolací súd sa musí zaoberať argumentami od/dovolateľa (porovnaj Bochan proti Ukraine, č. 7577/02, § 84, 3. máj 2007).

23. Funkciou odôvodneného rozsudku (rozhodnutia) je umožniť stranám sporu podať účinný opravný prostriedok a ukázať im, že boli vypočuté, že dôvody rozhodnutia boli dostatočne jasné a zrozumiteľné a vzali do úvahy argumenty uvádzané v opravnom prostriedku (Klemeco Nord AB proti Švédsku, č. 73841/01, § 42, 19. december 2006).

24. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentami a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/2005). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentami procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (viď tiež II. ÚS 76/2007).

25. Podľa Nálezu Ústavného súdu SR z 8. decembra 2010 sp. zn. I. ÚS 26/2010 tento považuje za samozrejmé a určujúce pri hľadaní práva, že v každej veci je potrebné vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré vychádzajú zo skutkových zistení všeobecných súdov. Je povinnosťou všeobecného súdu zohľadniť všetky relevantné individuálne okolnosti súdenej veci a prihliadnuť na ne aj cez prizmu dobrých mravov, keďže nesúlad právneho úkonu s nimi vedie k jeho neplatnosti. Povinnosť všeobecného súdu posúdiť obsah zmluvy aj z hľadiska súladu s dobrými mravmi je zvýraznená v tých prípadoch, keď ju strana konania výslovne namieta.

26. V danom prípade z obsahu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nepochybne vyplýva, že tento sa bezo zbytku nezhostil povinnosti zistiť skutkový stav veci, vec správne právne posúdiť a svoje rozhodnutia aj zrozumiteľne a vyčerpávajúcym spôsobom vysvetliť a zdôvodniť, keď sa neriadil vyššie uvedenými zásadami, ktoré sú pre rozhodnutie vo veci tohto druhu relevantné.

27. Odvolací súd podrobne neskúmal a nevysvetlil všetko to, čo je potrebné pre úplné, zákonné a spravodlivé posúdenie tejto veci, keď svoje rozhodnutie založil výlučne na rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 65/97 zo dňa 30. januára 1998, ktorým zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 49 Co 187/96-70 zo dňa 10. septembra 1996, v ktorej veci predmetom základného konania (v konaní pred Okresným súdom v Trnave) bol návrh žalobcu (Mesta Piešťany) o neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorý smeroval voči žalovaným 1/ B., 2/ B. a 3/ voči spoločnosti DOSPRA. V odôvodnení rozsudku najvyšší súd ako súd dovolací dospel k právnemu záveru, že zamietnutím návrhu na zápis spoločnosti DOSPRA do OR rozhodnutím bývalého Mestského súdu v Bratislave (t. j. uznesením č. k. 20 Cob 507/93) došlo k tomu, že na spoločnosť DOSPRA, a.s. je treba hľadiť, akoby nebola nikdy vznikla. Uznesenie súdu, ktorým povolil zápis do obchodného registra spoločnosti DOSPRA, a.s., ktorý Obvodný súd Bratislava I povolil, nemal, nekonvalidoval nedostatky, pre ktorý zápis nemal byť povolený. Zrušenie zápisu má právne účinky od počiatku (ex tunc), a teda ani počas trvania jej zápisu v OR až do jeho zrušenia DOSPRA, a.s. nemala právnu subjektivitu a nemohla konať ako právny subjekt. Tiež v odôvodnení rozsudku vyslovil právny názor, že základnou procesnou podmienkou pri zápise akciovej spoločnosti do OR je podanie spôsobilého návrhu na zápis, a to nielen čo do obsahu (§ 175 ods. 1 a 3 Obch. Zák.), ale aby ho podal spôsobilý subjekt v zmysle § 175 ods. 2 Obch. Zák., keď hmotno-právne účinky a aj zápis do OR môže nastať len po podaní perfektného návrhu. V dôsledku konštitutívneho charakteru zápisu akciová spoločnosť vznikne aj s následkami pozitívneho princípu publicity, čo platí pri podaní perfektného návrhu. Podotkol, že otázku neplatnosti podaného návrhu na zápis DOSPRA, a.s. do OR už právoplatne rozhodol bývalý Mestský súd v Bratislave uznesením 20 Cob

507/93 zo dňa 6. decembra 1994, ktoré uznesenie je v zmysle § 159 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 OSP pre všetky orgány záväzné.

28. V tomto svetle sa predovšetkým odvolací súd pri rozhodovaní tohto právne zložitého prípadu nevysporiadal s ďalšími, právne rovnako dôležitými okolnosťami, akými sú nepochybne dobrá viera dovolateľov pri nadobúdaní vlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti, dobrá viera a dôvera v zápis do obchodného registra štátnym orgánom na to určeným a zodpovedným za prípadné nesprávnosti a nezákonné rozhodnutie, účinnosť takého zápisu v obchodnom registri voči každému odo dňa, ku ktorému sa zápis vykonal (§ 27 Obch. zák.), dobré mravy a skutočnosť, že žalobca, ktorý neplatnosť zápisu do obchodného registra spôsobil, tejto neplatnosti sa teraz dovoľáva (§ 3 ods. 1 OZ), a to všetko vo svetle, či za týchto okolností má žalobca naliehavý právny záujem na podaní tejto žaloby.

29. Pokiaľ ide o dobré mravy, súdy sa nevysporiadali so skutočnosťou, že ak vychádzali z názoru, že Dospra, a.s., ktorá vôbec právne nikdy nevznikla a nemala právnu subjektivitu, tak potom by malo platiť, že žalobca ako jej zriaďovateľ a jediný akcionár bol tým subjektom, ktorý s dovolateľmi uzatváral zmluvu o prevode vlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti, a ktorý teda spôsobil neplatnosť zápisu do obchodného registra. Potom ale ten, ktorý uzavrel zmluvu o prevode vlastníctva, ktorej neplatnosti sa teraz domáha, bol sám žalobca a nie Dospra, a.s., nakoľko táto nikdy neexistovala, a teda ani nemohla spôsobiť túto neplatnosť.

30. V danom prípade podľa názoru dovolacieho súdu nejde o zásadu, že „nikto nemôže previesť viac práv než sám má“, nakoľko súdy vychádzali z právneho názoru, že Dospra, a.s. nikdy nevznikla. Táto zásada je uplatniteľná v prípadoch, ak osoby nadobúdajúce práva majú právnu subjektivitu a právne existujú, ale vlastnícke právo nadobudli od nevlastníka. Preto ak Dospra, a.s. nikdy nevznikla, nemohla ani previesť nielen viac práv, ale žiadne právo, keď vôbec toto právo nemohla ani nadobudnúť od iného subjektu, pretože ako právny subjekt nikdy neexistovala. Avšak potom sa do priameho právneho vzťahu dostáva žalobca ako vlastník predmetnej nehnuteľnosti v materiálnom čase, v čase prevodu vlastníctva nehnuteľnosti na žalovaných 1/, 2/ priamo so žalovanými, na ktorých nehnuteľnosť bola prevedená, keďže nehnuteľnosť nemohla byť na žalovaných 1/, 2/ prevedená Dosprou, a.s., ale potom zrejme žalobcom, ktorý bol nepretržite v materiálnom čase vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, ktorú mal vložiť do nikdy nevzniknutej Dospry, a.s.. Z tohto hľadiska sa súdy vecou nezaoberali, keď vychádzali zo zásady „nemo plus iuris...“, a nevyhodnotili vec z hľadiska toho, že ak Dospra, a.s. nikdy nevznikla, tak nemohla vôbec ani nadobudnúť žiadne právo od žalobcu.

31. Pre posúdenie veci je dôležitá aj okolnosť, prečo súd (obchodný register) neskúmal, či bol návrh podaný oprávnenou osobou a napriek tomu spoločnosť Dospra, a.s. do obchodného registra zapísal, prečo žiadna zo strán zápisového konania, ale ani žalobca, ktorý vedel, resp. musel ako jediný akcionár Dospry, a.s. vedieť, že tento zápis je vadný, neplatný, keďže neplatnosti sa teraz dovoľáva, alebo naopak, musel vedieť a byť v domnení, že Dospra a.s. bola platne zapísaná v obchodnom registri, a teda musel vedieť až do rozhodnutia Mestského súdu v Bratislave zo dňa 6. decembra 1994, že Dospra, a.s. „žije“ a plní si svoje povinnosti vyplývajúce zo štatútu, nenamietal neplatnosť zápisu a prizeral sa na konanie Dospry, a.s.. Tak každý, kto v čase od zápisu Dospry, a.s. do obchodného registra až do rozhodnutia o jeho neplatnosti, vstúpil s ňou do jednania, či právneho vzťahu, konal vo viere, že Dospra, a.s. má právnu subjektivitu, teda nešlo len o dovolateľov. V tomto smere mali konajúce súdy zisťovať, či aj v ostatných prípadoch sa žalobca ako zriaďovateľ správal rovnako ako v tomto prípade a žiadal anulovať, zneplatniť všetky právne úkony od začiatku nevzniknutej spoločnosti Dospra, a.s., aby tak bola naplnená zásada rovnosti zaobchádzania a spravodlivosti.

32. Otázka zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú súdom (obchodným registrom), keď zapísal spoločnosť Dospra, a.s. hoci nemal, keď návrh na zápis nepodala splnomocnená osoba, je vec iná a nie je predmetom tohto konania.

33. Za týchto okolností ani odvolací súd neskúmal a nevyhodnotil dostatočne vec z pohľadu dobrej viery žalovaných 1/, 2/ pri uzatváraní kúpnej zmluvy s Dosprou, a.s. a nevysporiadal sa s judikatúrou

ústavného súdu (nález I. ÚS 549/2015 zo 16. marca 2016, I. ÚS 151/2016 z 3. mája 2017), keď okolnosti tohto prípadu sú tak špecifické, pričom navyše vychádzali zo zákonom predpokladanej a určenej dôvery v zápis do obchodného registra, uskutočnený na to určeným štátnym orgánom, ktorý je účinný voči každému. Teda bude potrebné v ďalšom konaní posúdiť, kto má niesť väčšie riziko, či nadobúdateľ v dobrej viere, alebo vlastní, ktorý bol sám nedbalý a navyše zrejme spôsobil, že zápis do obchodného registra bol neplatný, ak Dospra, a.s. nikdy nevznikla. Vychádzajúc z právneho názoru odvolacieho súdu, ak Dospra, a.s. nikdy nevznikla, žalobca na ňu nemohol platne nikdy previesť ani vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam, resp. ako imanie, ktoré vložil do akciovej spoločnosti, a teda potom ich vlastníkom bol stále žalobca. Teda žalobca ako vlastní mal dbať na to, aby nedošlo k neplatnému prevodu nehnuteľností na žalovaných 1/, 2/.

34. V neposlednom rade by bolo pre spravodlivé posúdenie veci potrebné zisťovať aj naliehavý právny záujem žalobcu na určení vlastníctva k nehnuteľnosti, ktorú previedol na žalovaných 1/, 2/. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že Dospra, a.s., ktorá právne nikdy nevznikla, za svojej „existencie“ scudzila viacero nehnuteľností rôznym subjektom, preto by bolo pre komplexné posúdenie veci zistiť, komu ich scudzila, či obdobne postupuje vo všetkých podobných prípadoch, a v prípade, že nepostupuje rovnako, zistiť dôvody, pre ktoré sa domáha neplatnosti prevodu len v tomto prípade a posúdiť, či nejde zo strany žalobcu o diskriminačné konanie a porušenie zásady rovnakého zaobchádzania voči žalovaným a na akom základe, ak je pravdou tvrdenie dovolateľov, že v iných obdobných prípadoch prevodu vlastníctva k nehnuteľnostiam za rovnakých okolností sa neplatnosti nedomáhal. Všetko uvedené spolu predstavuje veľmi špecifické a dôležité okolnosti tohto prípadu vo väzbe na dobrú vieru žalovaných a dobré mravy, na ktoré musí dať súd vo svojom odôvodnení odpoveď.

35. Z dôvodov uvedených vyššie dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP je procesne prípustné a vyvolalo účinok umožňujúci uskutočnenie meritórneho prieskumu. Najvyšší súd konštatuje, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia, jasne a zrozumiteľne nedáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, (na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia), a napriek tomu, že žalovaní tieto skutočnosti v priebehu konania nenamietali ale súd sa s nimi nevysporiadal, bolo žalovaným znemožnené uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

36. Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP, je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

37. V ďalšom konaní preto bude potrebné doplniť dokazovanie a zamerať sa na vyššie uvedené skutočnosti a okolnosti, a až po tom znovu vykonané dôkazy vyhodnotiť a svoje rozhodnutie vyčerpávajúco a presvedčivo zdôvodniť.

38. Pokiaľ ide o dovolacie dôvody podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP, vzhľadom na dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, sa dovolací súd týmito nezaoberal.

39. Z týchto dôvodov preto dovolací súd dovolaniu vyhovel a rozsudok odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil v celom rozsahu a podľa § 450 CSP mu vec vrátil na ďalšie konanie.

40. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

41. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.